

САНКЦІЇ, КОНФІСКАЦІЯ,
НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ – СПОСОБИ
ВИЛУЧЕННЯ АКТИВІВ В
УКРАЇНІ

Способи блокування та вилучення активів в Україні:

Діючі:

- Примусове вилучення активів резидентів РФ:
ЗУ «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів».
- Стягнення підсанкційних активів в дохід держави:
ЗУ «Про санкції».
- Примусове відчуження активів:
ЗУ «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану».
- Передача активів в управління АРМА з можливою подальшою конфіскацією:
КПК України, ЗУ «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів».

Анонсуються:

- «Законопроект, який матиме абсолютно спрощену систему, що стосуватиметься повної конфіскації майна в осіб, які є резидентами РФ»:
Анонс в ЗМІ з посиланням на Руслана Стефанчука, жовтень 2022.

Примусове вилучення активів резидентів рф

До кого може застосовуватись	рф та її резиденти* резиденти – юридичні особи, учасником або бенефіціаром яких є рф.
Механізм	<ol style="list-style-type: none"> 1) Проєкт КМУ; 2) Рішення РНБО; 3) Введення в дію Указом Президента України; 4) Затвердження законом ВРУ.
Компенсація	Без компенсацій.
Подальше управління	<ul style="list-style-type: none"> – Активи за рішенням КМУ передаються до ДП «Націнвестфонд» з подальшим продажем та передачею коштів до фонду ліквідації наслідків збройної агресії; – Грошові кошти та кошти від погашених та анульованих цінних паперів одразу спрямовуються до фонду ліквідації наслідків збройної агресії; – Борги державних підприємств вважаються погашеними.
Кейси	Акції, права вимоги до державних підприємств та фінансові активи «МР банку» та «Промінвестбанку».

Примусове вилучення активів резидентів рф

Питання для дискусії:

- Чи буде розширено коло резидентів та закон застосований в майбутньому до інших активів?
- Чи вистачить активів «МР банку» та «Промінвестбанку» після примусового вилучення для розрахунків з кредиторами?

Стягнення підсанкційних активів в дохід держави

До кого може застосовуватись	Особи, які створюють суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України або значною мірою сприяли вчиненню таких дій іншими особами.
Механізм	<ol style="list-style-type: none"> 1) Рішення РНБО про застосування санкцій у вигляді блокування активів; 2) Введення в дію Указом Президента України; 3) Звернення Міністерства юстиції України з позовом до ВАКС; 4) Судове рішення про стягнення активів в дохід держави.
Компенсація	Без компенсацій.
Подальше управління	КМУ визначає суб'єкта, порядок та спосіб виконання конкретного судового рішення: АРМА, Фонд державного майна України, військові адміністрації, органи державної влади, суб'єкти господарювання державного сектора економіки.
Кейси	<p>Застосовано санкції та стягнуто в дохід держави активи Володимира Євтушенкова.</p> <p>На розгляді у ВАКС позови МЮ до:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Віктора Януковича; – Андрія Фалалєєва (<i>Ректор Кримського федерального інституту ім. В.І. Вернадського</i>); – Олега Полухіна Олег (<i>Ректор Білгородського державного національного дослідницького університету</i>); – Анатолія Торкунова (<i>Ректор Московського державного інституту міжнародних відносин Міністерства закордонних справ російської федерації</i>).

Стягнення підсанкційних активів в дохід держави

Питання для дискусії:

- Як забезпечити ефективність управління стягнутими в дохід держави активами, особливо корпоративними правами?
- Чи є певна черговість звернення Міністерства юстиції України до ВАКС? Якщо так, то які критерії?
- Чи необхідно розширити застосування дії закону поза періоду воєнного стану?
- Куди спрямовуються кошти від управління активами?

Примусове відчуження активів (реквізиція)

До кого може застосовуватись	Юридичні особи приватної форми власності та фізичні особи.
Механізм	<ol style="list-style-type: none"> 1) Рішення військового командування; 2) Погодження місцевою державною адміністрацією <i>(крім випадків відчуження на території, де здійснюються бойові дії)</i>; 3) Проведення оцінки; 4) Складання акту про примусове відчуження майна.
Компенсація	Обов'язкове попереднє або наступне <i>(протягом 5 років після скасування воєнного стану)</i> повне відшкодування вартості Або Повернення після закінчення воєнного стану майна, що зберіглося.
Подальше управління	Законодавчо не визначено.
Кейси	Акції «Мотор Січ», «Запоріжтрансформатор», «АвтоКрАЗ», «Укрнафта», «Укртатнафта».

Примусове відчуження активів (реквізиція)

Питання для дискусії:

- Чи може бути примусово відчужене майно, визначене родовими ознаками (зерно, олія, спирт і тд.)?
- Як визначається місцевість, де здійснюються бойові дії?
- Чи може застосовуватись механізм для відчуження активів резидентів РФ?
- Контроль за процедурою.

Передача активів в управління АРМА з можливою подальшою конфіскацією

До кого може застосовуватись	<p>Власники активів, які визнані речовими доказами в кримінальному провадженні та на які накладено арешт.</p> <p>Вартість активу – більше 500 тис. грн.</p>
Механізм	<ol style="list-style-type: none"> 1) Арешт активів у кримінальному провадженні; 2) Передача арештованих активів в управління АРМА; 3) Подальша конфіскація майна на підставі вироку за результатом розгляду кримінальної справи.
Компенсація	<p>Не передбачено.</p>
Подальше управління	<p>АРМА здійснює управління самостійно або у виняткових випадках може передати в управління державному підприємству або господарському товариству з корпоративними правами держави.</p>
Кейси	<p>Передано в управління АРМА:</p> <p>ТРЦ Ocean Plaza, АЗС мережі Glusco, активи IDS Borjomi International (корпоративні права, промислові зразки та торгові марки), корпоративні прав облгазів та ін.</p>

Передача активів в управління АРМА з можливою подальшою конфіскацією

Питання для дискусії:

- Контроль за процедурою передачі активів в управління АРМА.
- Управління АРМА – проміжний етап для збереження активів. Що далі?

Ірина Кобець

РАДНИК, КЕРІВНИК СУДОВОЇ ПРАКТИКИ, АДВОКАТ

KOBETS@LCF.UA

[LINKEDIN](#)

ЧЛЕН АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

ЧЛЕН РАДИ КОМІТЕТУ АПУ З ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Ірина регулярно представляє клієнтів у складних спорах перед українськими судами, включаючи гучні справи, які змінили судову практику. Проекти, над якими працювала Ірина, охоплюють такі галузі, як енергетика та природні ресурси, інфраструктура та транспорт, фінансові послуги, фармацевтика, агробізнес та страхування.

[Best Lawyers 2022](#) – рекомендований юрист у практиці банківського та фінансового права

[Юридична премія 2021](#) – увійшла до шортлисту в номінації Юрист року з роботи з проблемною заборгованістю

[Ukrainian Law Firms. A Handbook For Foreign Clients 2021](#) – серед видатних професіоналів у судовій практиці

[Вибір клієнта. Топ-100 Найкращих юристів України 2021](#) – увійшла до списку «ТОП 30 юристів до 30 років»

Інформація, надана у цьому документі, є конфіденційною і не повинна розголошуватися, без попередньої письмової згоди зі сторони Юридичної групи LCF

LCF

Юридична група LCF
Вул. Володимирська 47, офіс 3
м. Київ, 01001, Україна
+380 44 455 88 87
info@lcf.ua
lcf.ua

